

हजारो महिलांच्या
डोक्यावरील हृंडा
'जलजीवन' मुळे
उतरणार

पान
३
वर

कृषीवर्ल

रायगड || रविवार, दिनांक १३ फेब्रुवारी २०२२

किंमत
४ ₹

महामानवाचे आंबवडे देरासाठी स्फूर्तीभूमी

। संतोष पिलके ।

। चिपलू ।
भारतीय राज्यघटनेचे शिल्पकार डॉ. बाबासाहेब अंबेडकर यांचे मूळ गाव असलेले आंबवडे येथील स्पारक हे तीर्थस्थळ म्हणून विकसित कराऱे आणि या गावाचे स्फूर्तीभूमी असे नामकरण करावे, अशी सूचना राष्ट्रपती रामनाथ कोविंद यांनी शनिवारी आंबवडे, ता. मंडऱगड येथे केले.

राष्ट्रपती कोविंद यांचे प्रशंसोद्गार

मंडऱगड तालुक्यातील असेलेल्या आंबवडे येथे राष्ट्रपती

डॉ. अंबेडकर यांच्या मूळ गाव कोविंद यांनी सप्लाई भेट देऊन

॥ डॉ. बाबासाहेब अंबेडकर यांची शिक्षणाबाबतची ओढ आणि निष्ठेचे अजच्या युगात स्मरण करायासाठी ७ नोव्हेंबर हा राष्ट्रीय विद्यार्थी दिन म्हणून साजरा करावा.

- रामनाथ कोविंद,

राष्ट्रपती

डिसेंबर हा डॉ. अंबेडकर यांचा महापरिनिर्वाण दिन म्हणून साजरा केला जातो. २०१५ सालापासून २६ नोव्हेंबर हा संविधान दिवस म्हणून राष्ट्रीय पातलीवर साजरा केला जात आहे. १४ एप्रिल रोजी बाबासाहेबांची यजवती सर्वत्र साजरी होते. याच धर्तीवर महाराष्ट्र शासनाने ७ नोव्हेंबर हा विद्यार्थी दिवस म्हणून साजरा करण्याचा उपक्रम सुरु केला आहे. कारण, याच दिवशी १९०० आरंजी अर्पण केली. राष्ट्रपती कोविंद पुढे म्हणाले की, ६ साली

• पान २ वर

राहुल बजाज
यांचे निधन

। पुणे । वृत्तसंस्था ।
प्रसिद्ध उद्योगपती आणि बजाज समूहाचे अध्यक्ष राहुल बजाज यांचे शनिवारी निधन झाले. ते ८३ वर्षांचे होते. राहुल बजाज हे १९६८ मध्ये बजाज ऑटोमोटिव्ह्या कार्यकारी अधिकारी पदावर रुजू झाले होते. राहुल बजाज यांचा जन्म १० जून १९३८ साली झाला होता. पाच वर्षण पुरस्काराने त्यांना गौरविले होते.

जेएसडब्ल्यूच्या विरोधात कारवाईस टाळाटाळ

मार्जी आमदार पंडित पाटील यांचा आरोप

पेण पोलीस ठाण्याकडे वर्ग पाटील यांनी पोलीस प्रशासनाच्या केली. मात्र, आठ दिवस कार्यपद्धतीबाबत शंका व्यक्त केली आहे.

प्राप्तिसाकून ना गुहा

दरम्यान, यासंदर्भात

पोलीस अधीक्षक अशोक

दुष्य यांच्याशी संसर्क साधला

नाराजी कारवाई, त्यामुळे

नाराजी यवत करीत पंडित

असता

• पान २ वर

अज्ञातांकडून तरुणावर गोळीबार

। माणगाव । वाराहार ।

माणगाव शहरात कचेरी रोड मार्गावर शनिवार १२ फेब्रुवारी रोजी मध्यात्री १२.१० वाजण्याच्या सुमारास काढ्या रांग्या मोठार सायकलवस्तुन आलेल्या दोघा अज्ञात इसमानी आपले सोनी मेडिलचेत तुकन • पान २ वर

काशीद येथे अज्ञाताचा खून

। आगरदांडा । प्रतिनिधी ।

काशीद येथे पोहचून सदरचा मुठदेह विहिरीतून काढ्यात येऊन त्याचे शवविच्छिदन करण्यासाठी मुळ प्रामीण रुग्णालयात पाठविण्यात आले आहे. याबाबतची प्रथम माहिती काशीद गावच्या पोलीस गावावपासून दूर व एकांतात आहे. सदरची विहीर काशीद गावावपासून दूर व एकांतात आहे. याचिकांनी अनेक पर्यटक येत असून, आलेल्या • पान २ वर

तळवडे जलपाडा येथील फटाका गोदाम भस्मसात

सुदैवाने जीवितहानी नाही

आरसीएफ थळ येथील आग्रीशम दलाने घटनास्थळी दाखल होण्यात सदर आगीवर नियत्रण मिळवले. सुदैवाने या दुर्घटनेत कोणीही जखमी वा दागलेला नाही.

तालुक्यातील फटाके किंविते शिंदे यांच्या गोदामामध्ये दिवाळीच्या कालावधीत सुठळी बांबू पोयनाड पोलिसांनी जत केले होते. • पान २ वर

खो-गो®

कफ-पिल्स
खोकल्यावर अत्यंत गुणकारी गोळया

अहिल्या आयुर्वेदिक औषधालय, मुंबई ६३.
HelpLine No: +91 8108130009 • www.khogo.in

रोह्यात जमीन घोटाळा उघड

। रोहा । प्रतिनिधी ।

रोहा तालुक्यात बळक ड्रूझ फार्म पार्कला शेतकऱ्यांचा विरोध असतानाही शासनाकडून जमीन संपादन सकतीले लालेण्याचे काम होत आहे. गावा-गावालील ड्रूझ लांबीमुळे गावामध्ये शेतकऱ्यांची फस्तवणूक व जमिनीची गैल्व्यकाहर मोठ्या प्रभावावर होत असतानाच, रोहा तालुक्यातील तलाठी सजा

रायगड जिल्ह्यात
कोट्यवधींची फस्तवणूक

। अलिबाग । विशेष प्रतिनिधी ।

शेतकी मॉक्टमध्ये गुंतवणूक कलन दरम्हा ठराविक रवकम देयाचे आमिष दाखवून रायगड जिल्ह्यात कोट्यवधींची फस्तवणूक करण्यात आल्याचे समोर आले आहे. याप्रकरणी • पान २ वर

लुकमाने ह्यात तेल®

भाजणे, पोळणे, कापणे, मुरगळणे, सुजण, मुकामार, मुक्याध, जखमा, अंगमसाज या वेदनांवर गुणकारी।

Mfg. By: M/s. Angelia, MUMBAI. • Tel.: 022-23441456 • www.lookmanehayattel.com | सर्व स्टोर्स आणि केमिस्ट मध्ये उपलब्ध

एविटव

तिव्रतेने वेदनापासून सुटका

कैप्सिकम आणि कलौंजीचा
शक्तिशाली प्रभाव

कंबरदुखी, लचक, झूंजा, संधिवात इत्यादि समस्यांपासून शिघ्रतेने आराम.

सर्व मेडिकल आणि आयुर्वेदिक स्टोर्स मध्ये उपलब्ध

खोजाती आयुर्वेद फार्मा

नळ बजार. मुंबई-३, मुळजी जेठ मार्केट, झावेरी बजार, मुंबई-२
022-23462600 | www.kveda.com

@kvedabhykojati @kvedacare

महाराष्ट्र | ताजा | चेतना

मनोज देवकर वेपता

| श्रीवर्धन | वार्ताहर |

मनोज जेंड्र

देवकर (४५) रा.

बागामांडला दांडा,

ता. श्रीवर्धन,

जि. कृषीवल देवकर

गृहस्थ देवकर

जानेवारी रोजी दुपारी २.३०

वाजपायाच्या दरम्यान आपल्या

राहत्या घराने वेपता झाले

आहेत. मनोज देवकर यांची

उंची अंदाजे चार पूर्ट पाच इंच

असून, बांधा सडपातळ, रंग

सावला, डोळे काळे, केस काळे

असून, घराने बाबू वेडे वेळी

असून, घराने बाबू वेडे वेळी

अंगावर आकाशी संगांची टी शर्ट

व चॉकेलेटी संगांची फूल पैन

घाटाती आहे. त्याची व्यक्ती

आढळल्यास श्रीवर्धन पैलीस

ताजापात असेकं साधावा, असे

आवाहन करण्यात आले आहे.

पत्रकार सचिन देसाई

यांना पितृशोक

| माणगाव | वार्ताहर |

माणगाव तालुका पत्रकार

संघाचे सचिव

संचिन देसाई

यांचे पितृशोक

शेद देवकंद

देसाई यांचे

शनिवार, दि. १२

फेब्रुवारी रोजी सकाळी ६.३०

वाजपायाच्या दरम्यान राहत्या घरी

माणगाव येथे देखविकाराच्या

तीव्र झटक्याने निधन झाले.

मृत्युमूर्ती तेवें ८३ वर्षांचे होते.

त्याच्या पश्चात पत्नी, एक

लहान बाढ, देव मुलगे, दोन

मुरी, सुना, नातवडे असा

परिवार आहे. त्याच्या निधनाने

देसाई कुंतुविवाह शोककला

पसरली आहे.

लक्ष्मीवाई घाडगे

यांचे निधन

| माणगाव | प्रतिनिधी |

विकटोरिया क्रॉस मण्णोत्तर

पदक वीर यशवंतराव घाडगे

यांच्या पट्टी लक्ष्मीवाई

यशवंतराव

घाडगे यांचे

वाचाच्या

शंभारांवा

वर्षी ११

फेब्रुवारी

रोजी सकाळी ८.५५

वाजपायाच्या सुमारास पाटण्यूस

येथे वृद्धापालाने त्याच्या

राहत्ये घरी निधन झाले.

त्याच्यावर पाटण्यूस येथील

स्मृत्युभूमीत सायकाळी

अंत्यसंकाळ करण्यात आली.

त्याच्या पश्चात नातवडे अंतर्क

त्यांचे भाचे आहेत. दि. १३

फेब्रुवारीला त्यांचे सावडणे,

व २३ फेब्रुवारीला उत्तरांव

त्याच्या राहत्या घरी पाटण्यूस

येथे होणार असल्याचे

संगण्यात आले.

वाचकांसाठी निवेदन

कृषीवल वृत्तपत्रातून प्रसिद्ध होणाऱ्या विविध

जाहिरांची शाहानिशा करूनच वाचकांसी संबंधितांशी

व्यवहार करावेत. वर्तमानपत्रातून प्रसिद्ध जाहिरांतील

उत्पादने, सेवा किंवा त्यांच्या नाशो

पविलशर्स प्रा. लि. असुद्र, प्रकाशक, संपादक किंवा मालक

यांच्यावर राहणार नाही, यांची कृपया वाचकांसी

नोंद घ्यावी.

- मुख्य संपादक

कृषीवल वृत्तपत्रातून प्रसिद्ध होणाऱ्या विविध

जाहिरांची शाहानिशा करूनच वाचकांसी संबंधितांशी

व्यवहार करावेत. वर्तमानपत्रातून प्रसिद्ध जाहिरांतील

उत्पादने, सेवा किंवा त्यांच्या नाशो

पविलशर्स प्रा. लि. असुद्र, प्रकाशक, संपादक किंवा मालक

यांच्यावर राहणार नाही, यांची कृपया वाचकांसी

नोंद घ्यावी.

कृषीवल वृत्तपत्रातून प्रसिद्ध होणाऱ्या विविध

जाहिरांची शाहानिशा करूनच वाचकांसी संबंधितांशी

व्यवहार करावेत. वर्तमानपत्रातून प्रसिद्ध जाहिरांतील

उत्पादने, सेवा किंवा त्यांच्या नाशो

पविलशर्स प्रा. लि. असुद्र, प्रकाशक, संपादक किंवा मालक

यांच्यावर राहणार नाही, यांची कृपया वाचकांसी

नोंद घ्यावी.

कृषीवल वृत्तपत्रातून प्रसिद्ध होणाऱ्या विविध

जाहिरांची शाहानिशा करूनच वाचकांसी संबंधितांशी

व्यवहार करावेत. वर्तमानपत्रातून प्रसिद्ध जाहिरांतील

उत्पादने, सेवा किंवा त्यांच्या नाशो

पविलशर्स प्रा. लि. असुद्र, प्रकाशक, संपादक किंवा मालक

यांच्यावर राहणार नाही, यांची कृपया वाचकांसी

नोंद घ्यावी.

कृषीवल वृत्तपत्रातून प्रसिद्ध होणाऱ्या विविध

जाहिरांची शाहानिशा करूनच वाचकांसी संबंधितांशी

व्यवहार करावेत. वर्तमानपत्रातून प्रसिद्ध जाहिरांतील

उत्पादने, सेवा किंवा त्यांच्या नाशो

पविलशर्स प्रा. लि. असुद्र, प्रकाशक, संपादक किंवा मालक

यांच्यावर राहणार नाही, यांची कृपया वाचकांसी

नोंद घ्यावी.

कृषीवल वृत्तपत्रातून प्रसिद्ध होणाऱ्या विविध

जाहिरांची शाहानिशा करूनच वाचकांसी संबंधितांशी

व्यवहार करावेत. वर्तमानपत्रातून प्रसिद्ध जाहिरांतील

उत्पादने, सेवा किंवा त्यांच्या नाशो

पविलशर्स प्रा. लि. असुद्र, प्रकाशक, संपादक किंवा मालक

यांच्यावर राहणार नाही, यांची कृपया वाचकांसी

नोंद घ्यावी.

कृषीवल वृत्तपत्रातून प्रसिद्ध होणाऱ्या विविध

जाहिरांची शाहानिशा करूनच वाचकांसी संबंधितांशी

व्यवहार करावेत. वर्तमानपत्रातून प्रसिद्ध जाहिरांतील

उत्पादने, सेवा किंवा त्यांच्या नाशो

पविलशर्स प्रा. लि. असुद्र, प्रकाशक, संपादक किंवा मालक

यांच्यावर राहणार नाही, यांची कृपया वाचकांसी

नोंद घ्यावी.

तुफानातील दिवे
दोपक शेडने
९९६९४०८८३५

गरीब विद्यार्थीसाठी विद्यादानाचा यज्ञ

स्वेच्छा निवृती घेतली.

शैक्षणिक व सामाजिक कार्य

सन १९८४ मध्ये जे.के.जाधव यांनी भारतीय ग्रामीण पुरुषरचना संस्थेची औरंगाबाद येथे स्थानाना केली. औरंगाबाद मधील ग्रामीण विभागातील गरीब मुलांसाठी शिक्षण देण्याची प्रेरणा मनात घेऊन त्यांनी ही संस्था स्थापन केली. समाजातील तज्जगाळातील गरीब विद्यार्थीसाठी अविशेष कमी फी घेऊन शिक्षण देण्याचे पवित्र काम सुरु केले. ज्या मुलांना आर्थिक परिस्थितीमुळे कमीत कमी फी भरणे देखील शक्य नव्हते त्यांची फी त्यांनी स्वतः भरली. मुंबई मधील बडाळा पूर्व येथील गरीब वरहतील गरणाऱ्या मुलांसाठी भारतीय ग्रामीण पुरुषरचना संस्थेची शैक्षणिक शक्या सुरु केली. या संस्थेला आज के. नोंतेज संतर म्हणून घेऊले यांत्रे जाते. येथे सुधारे २५ विद्यालये असून अभियांत्रिकी व्यवस्थापन, बी.ए.ड., बी.ए.डी.जी.ए.म. ही पदवी दिस्तिवशन सहीत मिळविली. तसेच त्यांनी मुंबई विद्यार्थीठारून एम.एस.एस. (एम.बी.ए.) ही पदवी प्रथम श्रींत संपादन केली.

उज्ज्वल शैक्षणिक कार्यक्रम

जगत्रात्र खेडेराव जाधव हे त्यांच नाव.

परंतु जे.के.जाधव या नावानेचे ते सर्व ओळ-

खेल जातात. ५ जून १९९१ रोजी औरंगाबाद

येथे त्यांचा जन्म झाला.

त्यांची शैक्षणिक

कार्यक्रम

उल्लेखनीय रुली.

डिस्टिवशन

सहित त्यांनी बी.इ.

(इलेक्ट्रोकॉल) ही पदवी

संपादन केली.

त्यांनांनी पूर्वी

विद्यार्थीठारून एम.एस.एस.

(एम.बी.ए.) ही पदवी

प्रथम श्रींत संपादन

केली.

यशस्वी व्यावसायिक कार्यक्रम

शिक्षण

पूर्ण झाल्यानंतर महाराष्ट्र शासनाच्या

उद्योग विभागात वर्ग-१ अधिकारी म्हणून

वेळेवर्षा पदवार २८ वर्षे काम केले.

सामाजिक आणि शैक्षणिक कार्य स्वतंत्रपणे

करता यांव याकरिता त्यांनी शेवटी 'अतिरिक्त

उद्योग संचालक या पदवारस २००४ मध्ये

नावाचं व्यक्तिमत्व हे अशा दुमिळ

व्यक्तीमत्वापैकी एक व्यक्तिमत्व.

उज्ज्वल शैक्षणिक कार्यक्रम

जगत्रात्र खेडेराव जाधव हे त्यांच नाव.

परंतु जे.के.जाधव या नावानेचे ते सर्व ओळ-

खेल जातात. ५ जून १९९१ रोजी औरंगाबाद

येथे त्यांचा जन्म झाला.

त्यांची शैक्षणिक

कार्यक्रम

येथे त्यांचा जन्म

**चिंतन
प्रसाद केरकर
९८६७७२१११०**

प्रसाद केरकर
९८६७७२९९१०

अलिबाग-विरार हा मलिटमॉडेल कॉरिंडॉर उभारणीच्या कामाच्या प्रक्रियेला वेग आला आहे. यामुळे मुंबईच्या पश्चिम उपनगरापासून अलिबाग हाकेच्या अंतरावर येईल. अर्थातच यामुळे रायगड जिल्ह्याच्या व अलिबागच्या विकासाला हातभराच लागणार आहे. त्यामुळे याचे स्वागतच होईल. या प्रकल्पामुळे जे हजारो शेतकरी रस्त्यावर येणार आहेत व त्यासाठी आता आंदोलन उभे राहिले आहे. या रस्त्याला कोणाचा विरोध असण्याचे कारण नाही, तर येथील प्रकल्पग्रस्तांचे योग्य पुनर्वसन होणे गरजेचे आहे.

ਮੁਕਤੀ-ਰਾਖਿਆਲਾ ਜੋਕਣਾਰਾ ਸੇਵਾ

आहे. अगोदर योग्य पुनर्वसन व नंतर प्रकल्प हे धोरण महाविकास
 आघाडीच्या सरकारने राबविल्यास या प्रकल्पाला कोणाचाहा
 विरोध सहजार नाही. या शेतकऱ्यांना त्यांच्या जमिनीचा योग्य
 मोबदला दिला जाणे आवश्यक आहे. नवी मुंबईतील नवीनी
 विमानतळ उभारण्याच्या वेळीदेखील असाच विरोध झाला होता
 व त्यावेळी शेतकऱ्यांनी आंदोलन करून आपल्या मागण्या पदरात
 पाडून घेतल्या होत्या. आतादेखील हीच वेळ आली आहेत.
 त्यादृष्टीने आंदोलनाचे पडसाद घूमू लागले आहेत. सरकाराचे
 या शेतकऱ्यांच्या मागण्या मान्य केल्यास या प्रकल्पाला विलंब
 लागाणार नाही. या प्रकल्पाची घोषणा करून आता दहा वर्षांहून
 जास्त काळ लोटला आहे. त्यावेळी हा प्रकल्प जेमतेम १
 हजार कोटी रुपयांचा होता. आता हा प्रकल्प रखडल्यामुळे खन
 ३९ हजार कोटींवर गेला आहे. ज

सरकाराने या शेतकऱ्यांच्या मागण्या मान्य केल्या नाहीत, तर हा प्रकल्प पुन्हा खडक व परिणामी खर्चातील वाढ ही मास्तीच्या शेपटाप्रमाणे वाढतच जाईल. मुंबईला व त्याच्या परिसराला अत्याधुनिक पायाभूत सुविधा उपलब्ध करून मुंबईवरील ताण कमी करणे गरजेचे आहे, हे आता सरकाराने ऑल्याखले आहे. यादृष्टीने या २८ कि.मी. लांबाच्या कॉरिडॉरची निर्मिती करण्याची योजना एमएमआरडीएने २००८ मध्ये आखली. १६ मार्गिकेच्या या प्रकल्पातील एक मार्गिका बससाठी राखीव ठेवण्यात येणार आहे. विराट ते अलिबागदरम्यानच्या अनेक छोट्या-मोठ्या गावांना जोडणारा आणि त्यांचा सर्वांगीण विकास साधणारा असा हा मार्ग असेल. घिंवडी बायपास, मुंबई-युणे द्रुतगती महामार्ग, मुंबई-दिल्ली महामार्ग या प्रकल्पाने जोडला जाणार आहे. त्याच्याबोरे जेपनपीटी, मुंबई परबंदर प्रकल्पालाही ही महामार्गिका जोडली जाणार आहे. या प्रकल्पाचे आणखी एक वैशिष्ट्य म्हणजे, यावर ४८ भयारी मार्ग आणि ४१ पुल

मदताने हा प्रकल्प मार्गी लावण्याचा निणय एमएमआरडीएने घेतला. लुइस बर्जर या सळगांगा कंपनीने २०१० मध्ये या प्रकल्पाचा तांत्रिक आणि आर्थिक व्यवहार्यता अहवाल सादर केला. त्यानुसार एमएमआरडीएने प्रकल्प राबविण्याची तयारी सुरु केली. मात्र, भूसंपादन आणि या प्रकल्पाला होण विरोध पाहता २०१९ पर्यंत एमएमआरडीएला हा प्रकल्प म लावता आला नाही आणि एक महत्वाकांक्षी प्रकल्प कागदाव राहिला. परिणामी, खर्चात भरमसाठ वाढ झाली. भविष्यात वाहतूक कोंडीचा प्रश्नही ऐरेनीवर आला. या पाश्वर्भूमी एमएसआरडीसी आणि एमएमआरडीएने प्रकल्प अदलाबदल करण्याचा निर्णय घेतला. त्यानुसार २०२० मध्ये बहुदेशीय एमएसआरडीसीकडे गेला, तर रखडलेला ठाणे ते बोरीव भूमीगत मार्गी एमएसआरडीसीकडून एमएमआरडीएकडे आला. आता या दोन्ही यंत्रांना आपल्याकडे आलेला प्रकल्प प्रत मार्गी लावण्यासाठी एक-एक पाऊल पुढे टाकत आहेत. त्यादूर अलिबाग-विरार कॉरिंडॉरच्या कामाला गती लाभली आहे. १२८ कि.मी. च्या कॉरिंडॉरसाठी एमएसआरडीसीला १३५ हेक्टर जगा संपादित करावी लागणार आहे. त्यानुसार संपादित ८५ गावांमध्ये भूमापन सुरु असून, १० गावांतील भूमापन अंतिम टप्प्यात आहे. ही प्रक्रिया सुरु असली तरी अंतिम गावांमध्ये जयंती मालक आणि शेतकीरी भूसंपादनाला विकरात करत आहेत. त्यामुळे हा विरोध दूर करून भूसंपादन प्रक्रिया पूर्ण करणे प्रशासनाला एक मोठे आव्हान ठरण्याची शक्काचा आहे. भूसंपादनासाठीच्या तसेच प्रकल्प बांधकामासाठी निधी जया करण्यासाठी एमएसआरडीसीला मोठी कस्तुरी करावी लागणार आहे. कारण, अगोदरच या प्रकल्पासाठीचा खर्च १२ हजार कोटीवरून ३९ हजार

कोटींवर गेला आहे. हा निधी जमवण्यासाठी बँका तसेच इतर सरकारी यंत्रणांची, अर्थात एमएआरडीए, सिडको, म्हाडा, एमआयडीसी यांची मदत घेण्याचा निर्णय घेतला आहे. यासाठी नऊ सदस्यांची एक समितीही नेमली आहे. तेव्हा हे आव्हान एमएसआरडीसी कसे पेलते, हे पाहणेही महत्वाचे आहे. प्रकल्प खडला असल्याने आधी भूसंपादन आणि परवानगीची प्रक्रिया आणि मग प्रकल्पाला सुरुवात, असे हे धोरण आहे. त्यानुसार ही सर्व प्रक्रिया वर्षभरात पूर्ण करून २०२३ मध्ये प्रकल्पाच्या प्रत्यक्ष बांधकामास सुरुवात करण्याचा मानस आहे. खरोखरीच या प्रकल्पाचे काम नियोजित वेळेत सुरु होते का, ते आता पाहावे लागेल. यातील पहिल्या टप्प्यात मोरबे ते करंजांडे या २० कि.मी. च्या मार्गाचे काम हाती घेतले जाणार आहे. रायगड जिल्ह्यात अनेक प्रकल्प आले, मात्र शेतकऱ्यांना योग्य मोबदला ज्यांनी दिला नाही, त्यांना शेतकऱ्यांच्या विरोधापेटी आपले प्रकल्प गुंडाळावे लागले. आता या महत्वाकांक्षी मुंबई व रायगडला जोडणाऱ्या एका महत्वपूर्ण सेतु प्रकल्प असलेल्या विरार-अलिबाग कॉरिडरॅचे काय होते, ते पाहावे लागेल.

सामाजिक बाधिलका जपणारा उद्योजक

राहल ठेवावं, असुं त्यांना वाटत होतं: पण नेहरूंनी बजाज आँटोच्या अध्यक्षपदाचा राजीनामा दिला होता.

त्याच्या डोळ्यांसमेसच लहानाच्या मोठ्या झालेल्या कमलनयन बजाज यांच्या मुलाचं नाव राहुल ठेवलं. असं म्हटलं जातं की इंदिरांजिंनी राजीव गांधींच्या मुलाचं नाव 'राहुल' ठेवण्यामागं हेच कारण होतं. कारण हे नाव त्यांच्या वडिलांच्या आवडींचं होतं.

कमलनयन हे महात्मा गांधींच्या वर्धातील संन्याशी आश्रमात वाढले. कमलनयन यांचे व्यक्त व्हायची. मात्र, त्याविषयी खुलेपणाने कोणीही बोलत नव्हत; परंतु उद्योजकांच्या अडचणीविषयी

बंधु रामकृष्ण बजाज याच शिक्षण वर्धा येथील नवभारत विद्यालयात चालू असतानाच स्वातंत्र्य चळवळीत भाग घेण्याकरिता त्यांनी शिक्षणाला रामराम ठेऊला. त्यांनी १९४०-४५ यांदरम्यान तीन वेळा कारावास भोगला. त्यांचे थोरेल बंधू कमलनयन यांच्या निधनानंतर बजाज उद्योग समूहाची सूखांवरमुळजर्णिंकडे आली. बजाज उद्योगाचा विकास करतानाच त्यांनी बजाज फांडेशनमार्फत जनसेवा चालूच ठेवली. तोच वारसा राहुल यांनी पुढं चालवला. ग्रामीण व दुर्गम आदिवासी भागांत तसेच सामाजिक प्रश्नाविषयी राहुल बजाज कायम बोलत राहिले. कांग्रेसचं सरकार असताना ते जंस त्यांच्या उद्योगविषयक धोरणावर टीका करीत राहिले, तसेच पंतप्रधान नंदेंद्र मोदी यांच्या सरकारकडून उद्योजकांचा अपेक्षाभंग व्हायला लागला, तेव्हाही त्यांनी परिणामाची भीती न बाळगता सरकारच्या धोरणावर टीका केली. राहुल यांनी भाजप सरकार प्रमाणिंच इतर सरकारांवरसुद्धा परखड टीका केलेली आहे. ते वेळोवेळी सरकारच्या धोरणांवर बोलत असत; पण त्यांनी केंद्रीय गृहमंत्री अमित शाह

आराय व शक्षण सुविधा पाहाचण्यावर त्याना भर दिला. पुढे हें कार्य राहुल बजाज यांनी पुढे चालू ठेवलं. बजाज कुटुंब कायम पुरोगामी विचाराचं. राहुल यांचा विवाह रूपा घोलप या महाराष्ट्रीयन तरुणीशी १९६१ साली झाला. रूपा या त्या काळातील सौंदर्यवती व नवोदित माडेल होत्या. मारवाडी कुटुंबात त्या वेळी आंतरजातीय विवाह होत नव्हते. तो पुरोगामीपणा राहुल यांनी दाखविला. राहुल बजाज यांनी बजाज उद्योग समझूनही अध्यक्षपद भूषवलंच; शिवाय राज्यसभेचे सदस्य म्हणूनही त्यानी काप केलं. त्याना २००९ मध्ये पद्मभूषण पुस्काराने सन्मानित करण्यात आलं. कोरेना विरोधातल्या या लढऱ्यात बजाज उद्योग समझूनहेही आपलं योगदान दिलं. कोरेना विरोधातील लढऱ्यासाठी बजाज उद्योग समृूळ शंभर कोटी रुपये देत असल्याची घोषणा या उद्योगाचे प्रमुख राहुल यांनी केली होती. त्यातून त्यांची सामाजिक बाधिलकी दिसून आली. सरकार आणि आम्ही काम करत असलेल्या देशातल्या दोनशेहून अधिक स्वयंसेवी संस्थांच्या माध्यमातून हा पैसा जास्तीत जास्त गरजू लोकांपर्यंत पोहोचेल याची काळजी आम्ही घेऊ, असं राहुल यांनी म्हटलं होतं. राहुल बजाज आणि शरद पवार यांची मैत्री होती. पवार यांनी राश्ट्रपती ब्हावं, असं त्याना वाटत होतं. त्यांनी त्यांनी त्यांनी संविदांनी दोनं त्यांना देशातल्या

(लखक प्रासद्व उद्योजक आहत.) ■■

**कावडीम
मंगल आठवले-गोगा
९८२०००००२४**

1

समुद्रकिनाऱ्याइतकं सुंदर, मन
रिंझवणारं आणि दिवसभर जिथे
गालवता येईल अशी जागा नाही. परंतु
सांसाठी खाणं-पिणंही तितकंच महत्वाचं
मांसाहारीसाठी ताजे मासे हे आकर्षण
नं. देवभोज्यांसाठी अनेक देवळं आहेत.
साठी भेळ, नारळ्याणी, ताडगोळे, पापड
ती मसाले, बकुळीच्या फुलांचे सर आणि
कोकणमेवा आहे.

आईसक्रीम सोडा हा पेय प्रकार बागमधे केव्हा उदयाला आला कोण . परंतु, ज्याने-ज्याने तो चाखला, त्या काळा तो आवडलेला आहे. 'आईसक्रीमचा असलेला सोडा' असं त्याचं थोडक्यात करता येईल. पण, त्याची क्रेङ्ग ती मी! आता तिथे गेलं की, आईसक्रीम देखील एक 'मस्ट' झालं आहे. आताच्या त अलिबागाला जाणारी मंडळी कॅटमरान तात वा 'रो - रो सर्विस' पकडतात. अल्ले पाली येथील आईसक्रीम सोडा, या अगणित प्रकारांसह, विकाणारं दुकान दृश्याआड गेलंय. आणि, अलिबागमधलं डंच दुकान' जरा प्रकाशात आलंय. त, आता डेविड हा इत्यायली गृहस्थ रेशी परत गेलाय. आणि त्याचं ते दुकान च कुणी चालवतो. तो 'दुसराच कुपी' हून आईसक्रीम सोडा आणून तिथे विकाता, असा माझा होरा आहे. शिवाय, तिथे आईसक्रीम मिळत नाहीच. मला वरत त्याप्रमाणे काही वर्षांपूर्वी तिथे गपल सोडा मिळत असे, डिविडच्या त, तो आता नाही मिळत. इतर काही

यासारखी पेयं तिथे मिळतात.
मला माहिती आहे ते तेच 'डेविड'चं
त. तिथे जायचं हा अलिबाग भेटीचा
वलेला, पण कधीही न चुकणारा भाग
. माझी मुलगी तर तिथे बसून मन भेरपर्यंत
पित असे. आणि तिची आजी, म्हणजे
आई तिचा तो शौक पुरा करत असे.
ग लहानपणीचं ते एक मोठं आकर्षण
ती बाटलीही खास मोठी नव्हती. एक
ती दोन बाटल्या सोडा सहज पिऊ शकेल
च सोडा त्यात असे. काही काळानंतर
नवीन प्रकार शोधला. आईसक्रीम सोडा
र आईसक्रीम खाण्याचा. त्याच दुकानात
बनलेलं आईसक्रीमही मिळे. आधी
मध्ये एक गोळा आईसक्रीम घालून त्यावर
ळू सोडा ओतायचा वा ग्लासात आधी

ऐन मोकाच्या जागी त्याने उसाचं गुह्याळ
सुरू केलं. त्याने अलिबागकरांना उसाच्या
सासाची सवय लावली. त्याआधी त्यांनी उसा
रस प्यायला नव्हता असं नाही. वेगवेगळ्या
जत्रांमध्ये तो त्यांच्या मुखी लागे. तिथे तर
असं हाताने फिरवायचं वा आता असतं तसं
इलेक्ट्रिकवर चालणारं मशीन नव्हतं, तर प्रत्ये
बैलाच्या मदतीने रस काढला जाई. तर खंडूने
आम्हाला उसाच्या सासाची गोडी लावली.
पावसाळ्यात तो त्याच्या गावी जाई आणि
मग परत येऊन अलिबागकरांच्या सेवेतून पैसे
कमावे. नंतर त्याने आईसक्रीम बनवायला
सुरुवात केली. हाताने फिरवून बनवायच्या
'पॉट'मध्ये पातळ दुधाचं आईसक्रीम बनवायच्यं
तो. १० पैशाला रस आणि २५ पैसे, म्हणजे
चार आण्याता आईसक्रीम मिळायचं. एकाच
प्रकाराचं आईसक्रीम मिळायचं, पण मिळायचं
आतापर्यंत जी वस्तु फक्त मुंबईला गेल्यानंतर

असेना पण गावात मिळ
लागली होती. आम्ही मुश्किल
त्यावरही खुश होतो. बाहेर
काढल्याबरोबर विरघळायला
लागणारं ते आईस्क्रीम आम्हां
स्वर्गीय वाटे. आता खुंडूचं दुक्का
नाही तिथे आणि त्याचा पत्ता
कुणालाच माहीत नाही. त्याला
कुटुंब होतं की नाही, हे माहिती
नाही. अलिबागमध्ये आता सगळ्यां
बँडीची आईस्क्रीमस मिळतात

परंतु, कुठलेही आईसक्रीम स्वर्गीय लागत नाही. बर्फाचा गोळा हे आणखी एक आकर्षण होतं. टणटण-टणटण असं वाजवत बर्फाच्या गोळ्याची गाडी आली दुपारी की त खायची इच्छा व्हायलाच हवी. तसं तर कुठे मिळतो तसा गोळा. परंतु, मी मात्र फक्त अलिबागमध्येच गोळा खारे. पण माहेरच्या त स्वच्छ आणि इतर ठिकाणचा अस्वच्छ अर्श माझी मानसिकता व्हायचं काय कारण होतं? लग्नानंतरही तेच? कदाचित शाळेच्या दिवसांमध्ये भोंडल्यात गात असलेलं 'आला माझ्या माहेरच्या वैद्य' हे गाणं असू शकेल. त्यात आहे त्याप्रमाणे माहेरच्या वैद्यांचं सगळंच छ आणि सासरच्या वैद्यांचं सगळंच घाण, असं झालं होत माझं. मुंबईत राह्यायला आल्यावर मुरुवातीला, मुंबईच्या लोकांना मचूळ वाटावर पाणी मला मिळालं नाही प्यायला, तर तहानी भागायची नाही. तसं गोळ्याचंही आहे. तो फक्त तिथलाच छान. अशाच एक-दोन गोष्टी आहेत ज्या न खाता, न विकत घेता मी अजूनही मुंबईला परत येत नाही. त्यांचा विचाराही तोंडला पाणी आणतो. एक म्हणजें दुधी हलवा आणि दुसरी बर्फी. मुंबईकराना फक्त गाजर हलवा माहिती आहे. त्यामुळे कदाचित माझं मन अलिबागच्या हलव्याकडे वळत. आणि तिथे मिळणाऱ्या चवीची रवावाची बर्फी आणखी कुठेही मिळत नाही, यावर माझं

